

Terroryzm i izolacjonizm

Dział: Problemy współczesnego
świata, NPP, R, NE

Opracowała Anna Kodyniak

Definicja

- Terroryzm można zdefiniować jako **zespół działań**, podejmowanych przez organizacje, grupy i pojedyncze osoby (terrorystów), cechujący się dużym poziomem przemocy, wymierzony najczęściej w przypadkowe osoby cywilne lub w przedstawicieli aparatu władzy, którego to zespołu **celem** jest osiągnięcie bezpośrednich i pośrednich celów politycznych kosztem rządów państw i społeczeństw

Cele organizacji terrorystycznych

- ugodzić w podstawy ładu społecznego (ideologiczny terrorizm fundamentalistów religijnych i rewolucjonistów)
- wymusić głębokie zmiany społeczne, z podziałem państwa włącznie (terrorizm społeczny organizacji warstw spychanych na margines oraz ruchów mniejszości etnicznych i religijnych)
- osiągnąć doraźne cele polityczne, np. zmianę rządu lub polityki państwa wobec jakiegoś innego państwa

- Działania terrorystyczne z założenia mają być widowiskowe i poruszać opinię publiczną, dlatego często są bardzo krwawe
- Ofiarami przemocy mają zaś być przede wszystkim przypadkowi cywile (choć celem zamachu może być np. garnizon wojskowy), co wzmaga w danym społeczeństwie poczucie zagrożenia i sprawia, że obywatele naciskają na rząd, aby „uporał się z problemem”

Typy organizacji terrorystycznych

- *Terroryzm jako walka o reformy społeczne*
- *Terroryzm jako walka o ład moralny*
- *Terroryzm jako walka o wyzwolenie grup etnicznych, narodowych i religijnych*

Terroryści

Terroryzm jako walka o reformy społeczne

- Cel - wywołanie rewolucji społecznej poprzez „obudzenie” społeczeństwa, uświadomienie klasie robotniczej jej rzeczywistego interesu oraz przez osłabienie struktur państwa i aparatu władzy.
- Przykład - Frakcja Czerwonej Armii (RFN), która dążyła (jako do celu naczelnego) do wywołania rewolucji proletariackiej. Szczególny sukces odniosły organizacje tego typu w Ameryce Łacińskiej

Terror w imię idei

- **Armia Wyzwolenia Narodowego (ELN)**
- Znana jako Ejercito de Liberacion Nacional
- Drugie co do wielkości (po FARC) ugrupowanie partyzanckie w Kolumbii. Powstałe w 1965 jako silnie prokubańska i antyamerykańska organizacja marksistowska

Terror w imię idei

- **Rewolucyjne Siły Zbrojne Kolumbii (FARC)**
- Znane jako Fuerzas Armadas Revolucionarias de Colombia
- Prawdopodobnie najstarsza, największa i najlepiej wyszkolona organizacja partyzancka na świecie. Powstała w 1964 jako zbrojne skrzydło Kolumbijskiej Partii Komunistycznej. Dąży do wywołania marksistowskiej rewolucji i stworzenia w Kolumbii społeczeństwa bezklasowego.

Terroryzm jako walka o ład moralny

- Cel - zmiana społeczeństwa zgodnie z utopijnym schematem naturalnego ładu moralno-społecznego.
- Przykład - organizacje fundamentalistów islamskich (ze słynną **Al-Qaidą** bin Ladena na czele) i różnorodne **amerykańskie „milicje”**. Oczywiście organizacje te mogą także dążyć do poprawy sytuacji socjalnej swych wyznawców, ale generalnie jest to cel wtórny, który można nawet poświęcić na ołtarzu czystości moralnej społeczeństwa.

Terrorysty

Abu Musad al. Zarkawi

SHEIKH AHMED SALIM SWEDAN

Aliases: Sheikh Ahmad Salem Suweidan, Sheikh Ahmed Salem Swedan, Sheikh Swedan, Sheikh Bahamadi, Ahmed Ally, Bahamad, Sheik Bahamad, Ahmed the Tall

Terroryzm jako walka o wyzwolenie grup etnicznych, narodowych i religijnych

- Cel - ustanowienie własnego państwa lub szerokiej autonomii w ramach państwa istniejącego. Głównym motywem walki jest zapewnienie rozwoju własnej tożsamości grupowej i przeciwdziałanie marginalizacji czy wręcz eksterminacji przez grupy dominujące w państwie zamieszkania.
- Przykład - **organizacje palestyńskie**, których celem jest powstanie suwerennej Palestyny.

Terroryzm państwowy

- Terroryzm państwowy (który w żadnym stopniu nie jest tożsamy z terrorem rządów tych państw) można rozumieć jako:
- wsparcie finansowe i organizacyjne dla grup terrorystycznych
- przygotowywanie akcji terrorystycznych przez tajne służby jednego państwa przeciw drugiemu

Terrorem nie są

- Akty nieposłuszeństwa obywatelskiego i protesty społeczne uciekające się do przemocy,
- Publiczne szantażowanie rządu przez organizację społeczną (por. np. działania „Samobrony” w Polsce)

Terroryzm w XX/XXI wieku

- I - 1880 r związany z głębokimi przemianami w Rosji (potem Europa) - szczególna rola organizacji anarchistycznych
- II - po I wojnie światowej i wygasł dopiero dwie dekady po II wojnie światowej – duża aktywność narodowowyzwoleńcza i powstanie nowych państw m.in. w wyniku rozpadu imperiów kolonialnych (np. Izrael, Irlandia, Cypr)

- lata sześćdziesiąte XX w. - czerpał swą moc m.in. z wojny w Wietnamie i ruchów kontrkulturowych młodzieży (do ruchów skrajnych wstąpiły wtedy liczne kadry dobrze wykształconej, radykalnej młodzieży)
- Od 1979 roku po dziś dzień.
Charakteryzuje się przede wszystkim międzynarodowym powiązaniem grup terrorystycznych. Kulminacją czwartej fali był zamach 11 września 2001 roku w Stanach Zjednoczonych

Czynniki sprzyjające działaniom terrorystycznym

- Postęp naukowo techniczny i proces globalizacji
- Nowe rodzaje materiałów wybuchowych i miniaturyzacja elektroniki - małe grupy, a nawet pojedynczy terroryści, mogą siał wielkie zniszczenia.
- Globalizacja ekonomiczna - grupy mogą swobodnie gospodarować swoimi zasobami finansowymi i w miarę potrzeby przesyłać je z jednego końca świata na drugi.
- Rozwój komunikacji - pozwala na precyzyjne planowanie akcji bez potrzeby podejmowania ryzyka wspólnych spotkań

Walka z terroryzmem i jego przyszłość

- Wiele zależy do stopnia poparcia społeczeństwa dla organizacji terrorystycznych.
- Jeżeli terroryści walczą o niepodległość narodu, to mogą mieć poparcie prawie całego społeczeństwa lub jego części (Palestyna)
- Nie bez znaczenia jest także poparcie polityczne rządów innych państw dla terrorystów (tak jest na Bliskim Wschodzie), pomoc diaspory (np. poparcie Irlandczyków w USA dla IRA) lub wsparcie innych organizacji terrorystycznych (np. IRA–ETA).

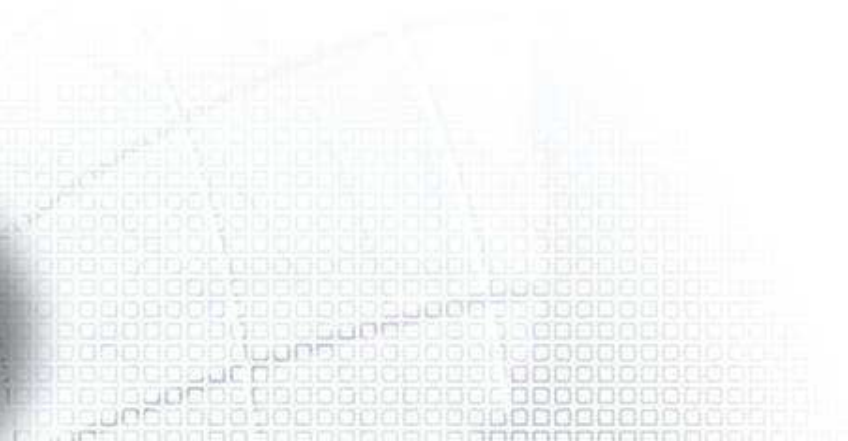
Akty prawne

- *Konwencja o zwalczaniu bezprawnych czynów przeciwko bezpieczeństwu lotnictwa cywilnego (1971),*
- *Konwencja w sprawie zapobiegania i karania przestępstw przeciwko osobom korzystającym z ochrony międzynarodowej (1973),*
- *Konwencja europejska o zwalczaniu terroryzmu (1976)*

WOJNA Z TERRORYZMEM

- wyróżniony zespół intensywnych i powiązanych działań podejmowanych przez państwo lub sojusz państw, **który obejmuje:**
 - klasyczne działania zbrojne,
 - dywersję,
 - działania, które zwykle podejmowane są przeciwko międzynarodowej przestępczości (blokowanie kont organizacji, inwigilacja itd.)
 - działania wywiadowcze, wymierzone przeciwko międzynarodowym organizacjom terroryst.
- Rozpoczęły ją St. Zjednoczone po ataku z 11.09.2001, traktując zamach na swoje terytorium jako wypowiedzenie wojny przez Al-Qaidę i popierające ją rządy państw.

Czynniki wpływające na rozwój terroryzmu

- ***Rozwój nacjonalizmów*** - w dobie globalizacji różnice etniczne i kulturowe wzmacniają się jako naturalna konsekwencja globalizacji. Coraz więcej grup walczących o niepodległość lub autonomię narodową — widząc skuteczność strategii opartej na terroryzmie — może przekształcać się w organizacje terrorystyczne.

- ***Rozwój ruchów fundamentalistycznych*** - Skrajne ruchy religijne oparte na wszelkiego typu religiach często stanowią rodzaj wspólnoty dla osób zagubionych, poszukujących oparcia w grupie i bezpośrednich więzi oraz jednoznacznego obrazu świata i wskazania kierunku działań przez charyzmatycznego lidera. Te grupy uciekać się mogą to terroryzmu jako formy „ewangelizacji”, zbawiania świata, tak jak to czyniła Najwyższa Prawda, czy Al-Qaida.

- ***Ekoterroryzm*** - Stosunkowo odległy od bezpośrednich związków z polityką może być terroryzm organizacji walczących o czystość ekologiczną, ochronę zasobów naturalnych itd. Choć już obecnie uciekają się do niego przeważnie niezrównoważone jednostki, to jednak społecznie istotne znaczenie może on mieć dopiero w przyszłości

- ***Destabilizacja polityczna*** - może sprzyjać rozwojowi ruchów terrorystycznych, często wspieranych przez rządy różnych państw. Terroryzm jest stosunkowo tanim i skutecznym sposobem na dywersję za linią frontu i destabilizację społeczną w państwie przeciwnika

Hamas

Hamas

Hezbollah

Narodowy Front Wyzwolenia Moro

Mosul. 11.11.2004

Atak samobójczy

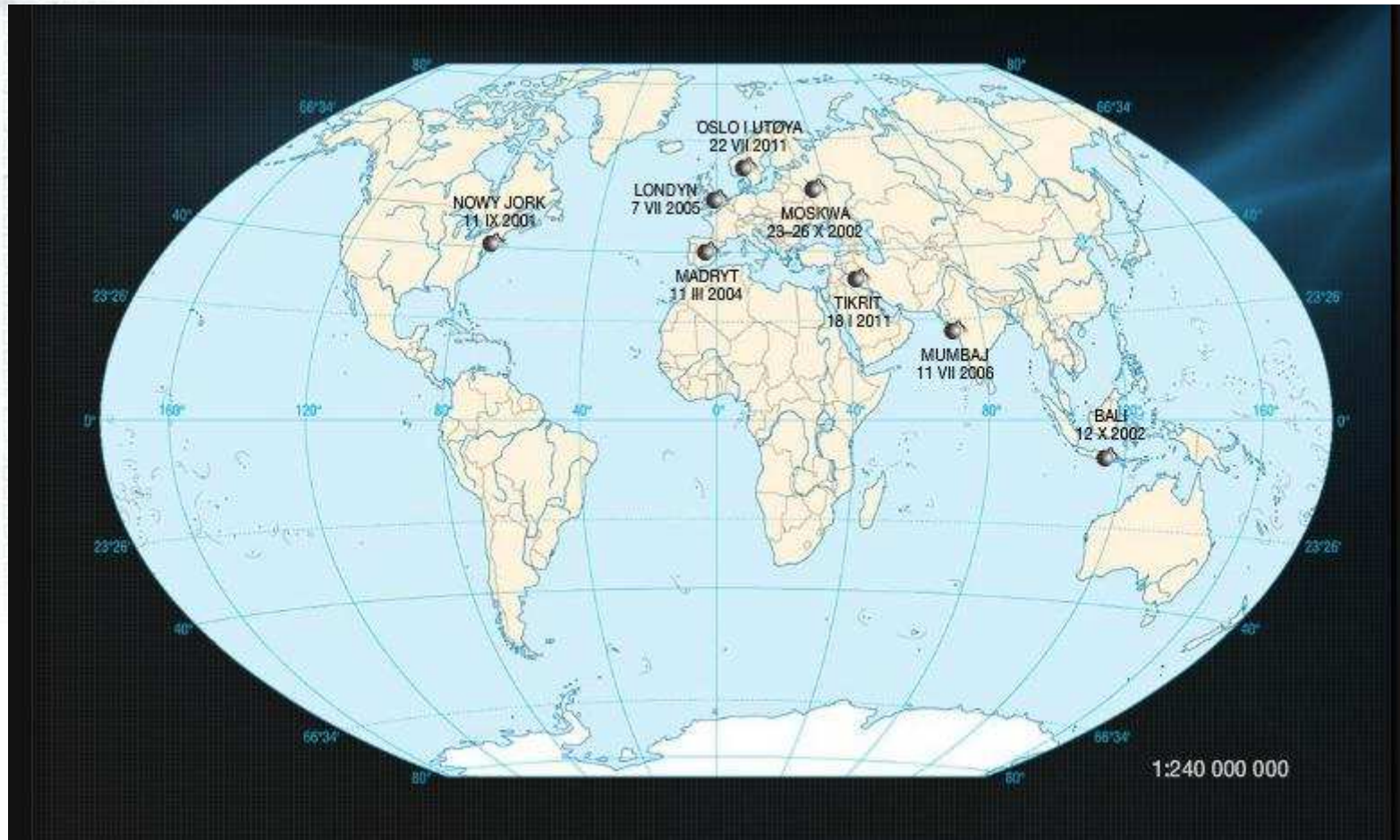

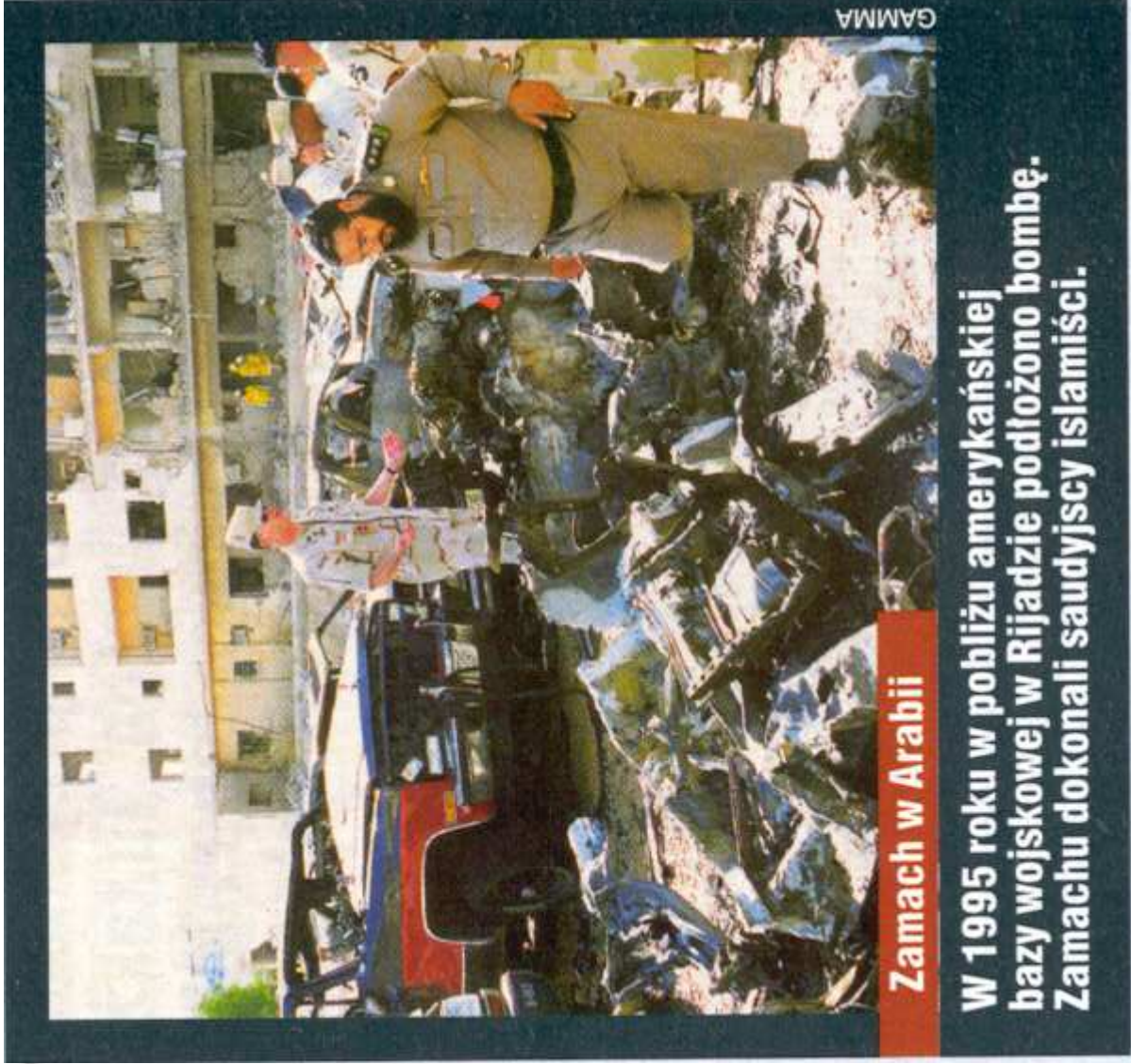
Guantanamo. Baza USA na Kubie

Wybrane zamach w XXI w.

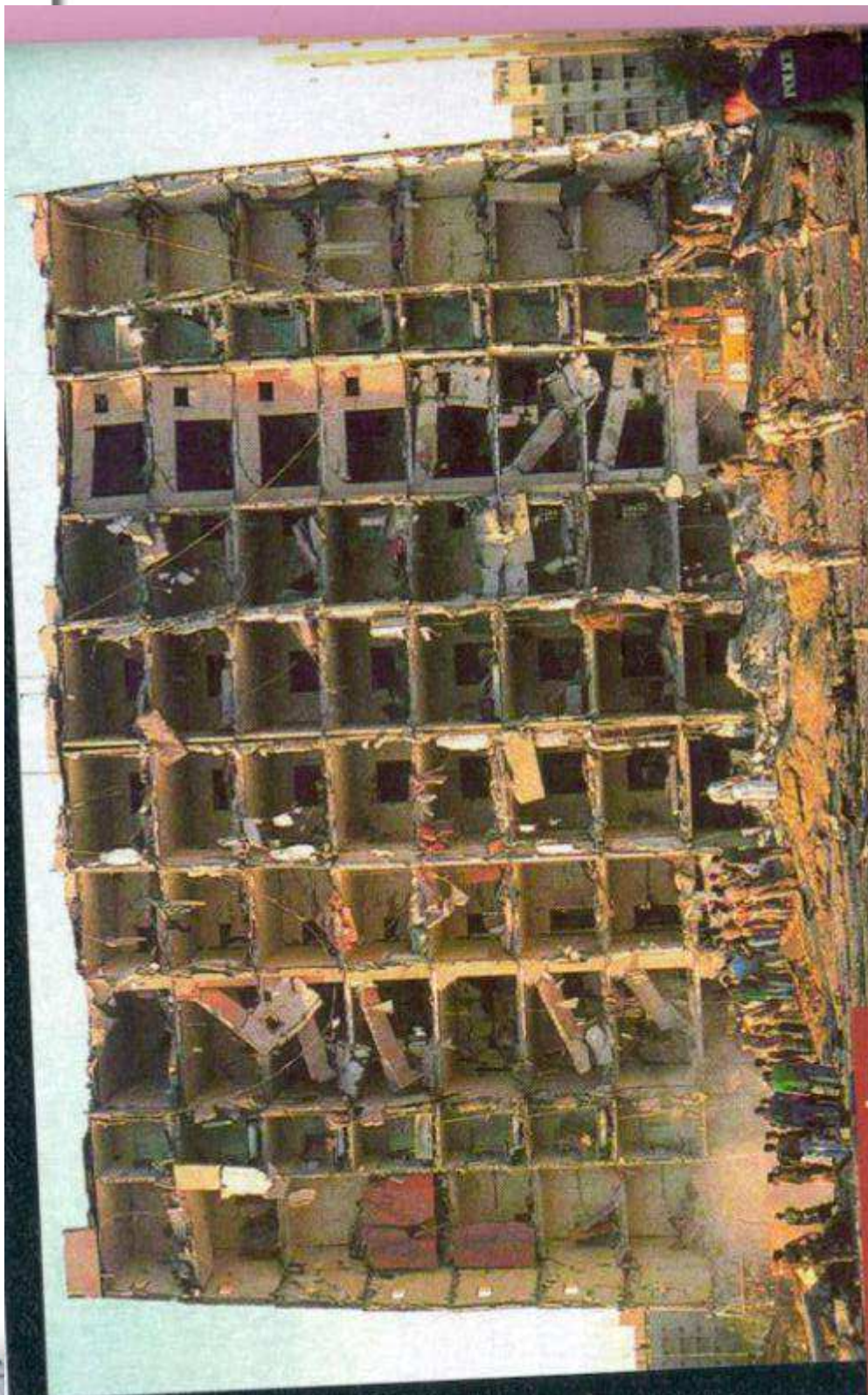

GAMMA

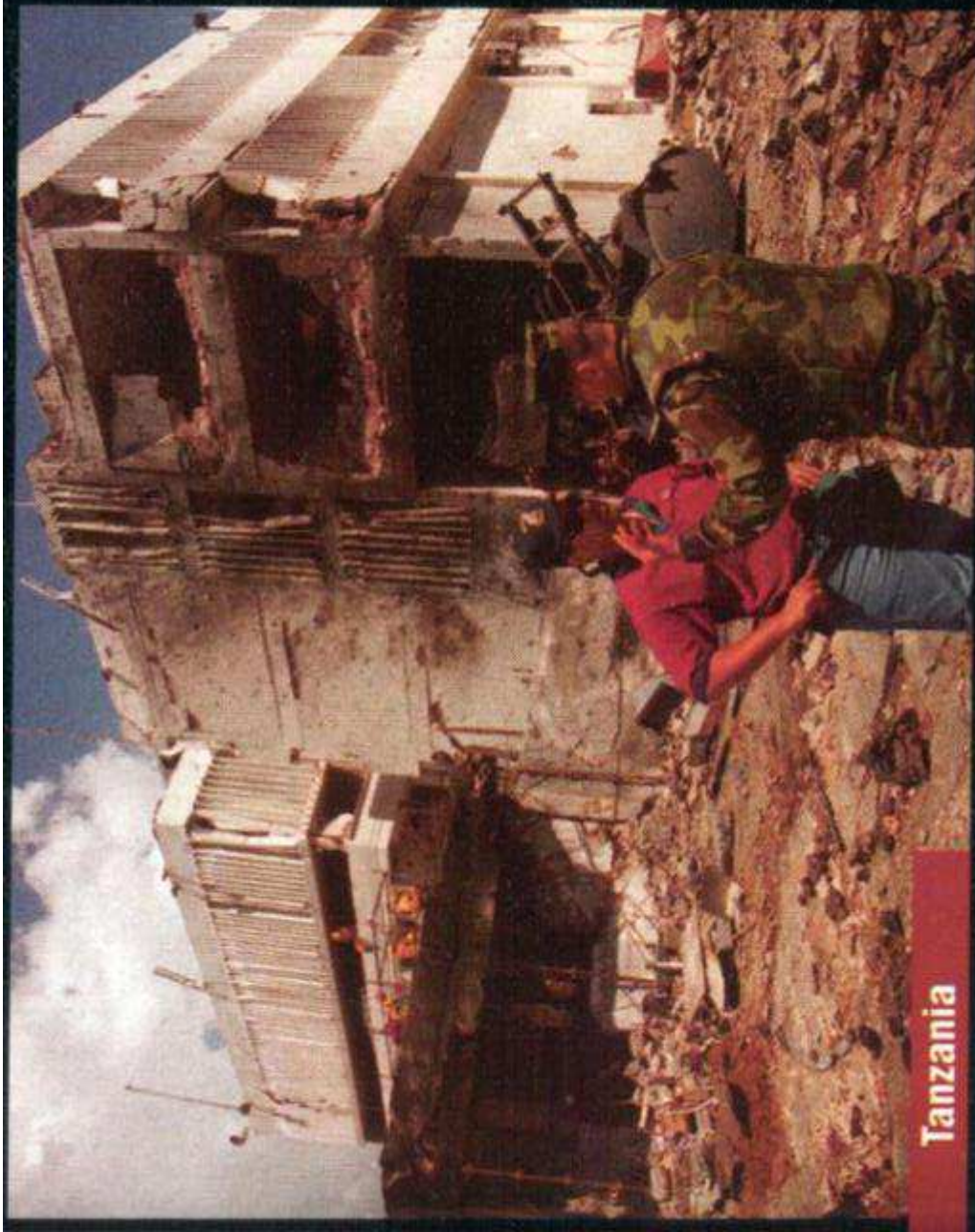
Zamach w Arabii

W 1995 roku w pobliżu amerykańskiej bazy wojskowej w Rijadzie podłożono bombę. Zamachu dokonali saudyjscy islamiści.

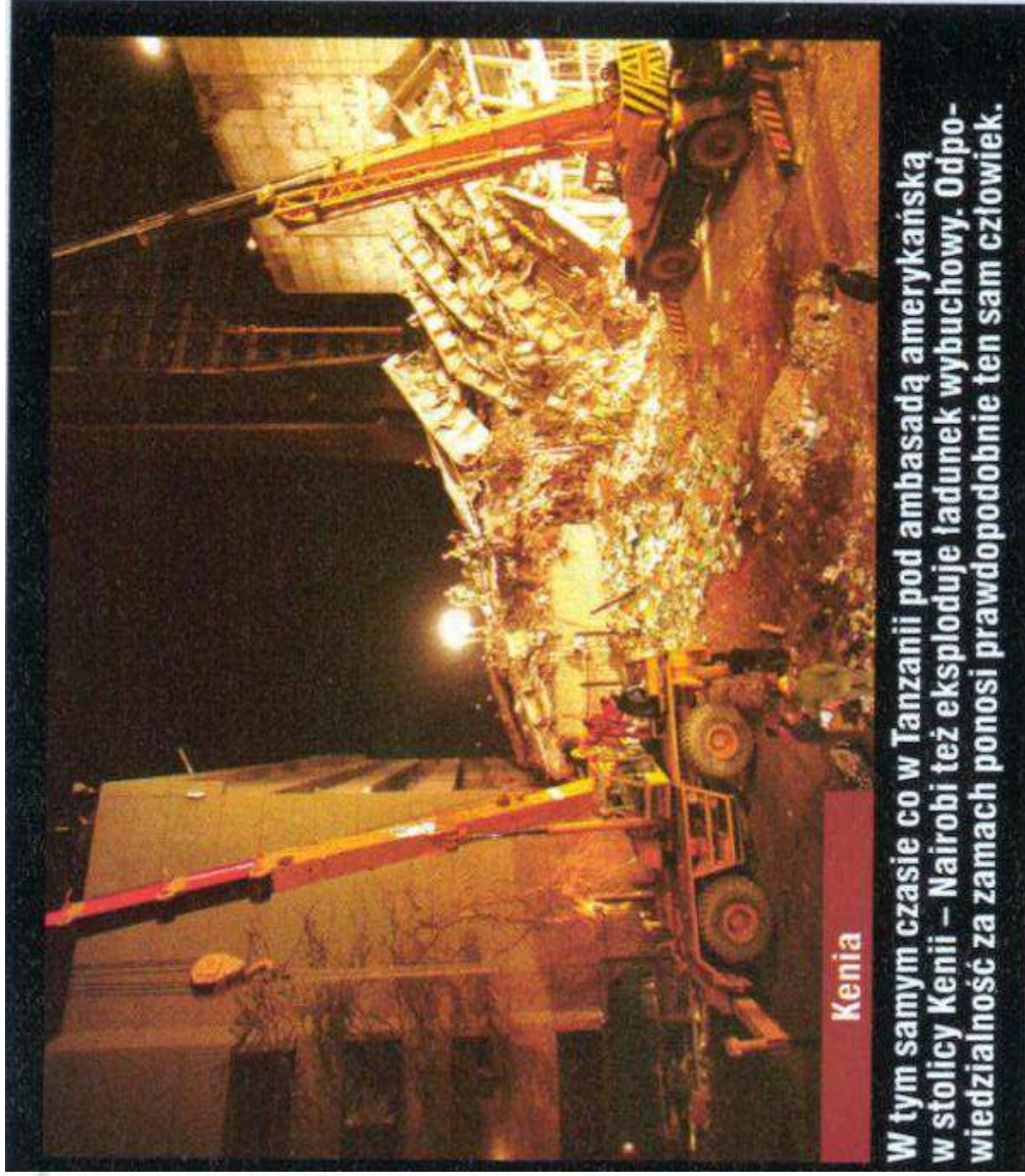
Krwawy czerwiec

W 1996 roku ponad 500 osób zostaje rannych w czasie zamachu w amerykańskiej bazie lotniczej w Dharan w Arabii Saudyjskiej.

Tanzania

W sierpniu 1998 roku podłożono bombę pod ambasadę amerykańską w Dar es Salaam w Tanzanii. Złecenie zamachu przypisuje się Osamie bin Ladenowi.

Kenia

W tym samym czasie co w Tanzanii pod ambasadą amerykańską w stolicy Kenii – Nairobi też eksploduje ładunek wybuchowy. Odpowiedzialność za zamach ponosi prawdopodobnie ten sam człowiek.

Nowoczesny biurowiec w Londynie po wybuchu bomby ukrytej przez terrorystów z IRA w ciężarówce

Atak na NY i Waszyngton 2001

Data	Miejsce	Opis zamachu	Liczba ofiar	Podłoże ataku
11 IX 2001	Nowy Jork i Waszyngton, Stany Zjednoczone	atak przy użyciu kursowych samolotów pasażerskich na budynki World Trade Center, Pentagon – siedzibę Departamentu Obrony USA – oraz Departament Stanu w Waszyngtonie	ok. 3000 ofiar śmiertelnych	walka islamistów przeciw działaniom Stanów Zjednoczonych na terenie państw islamskich

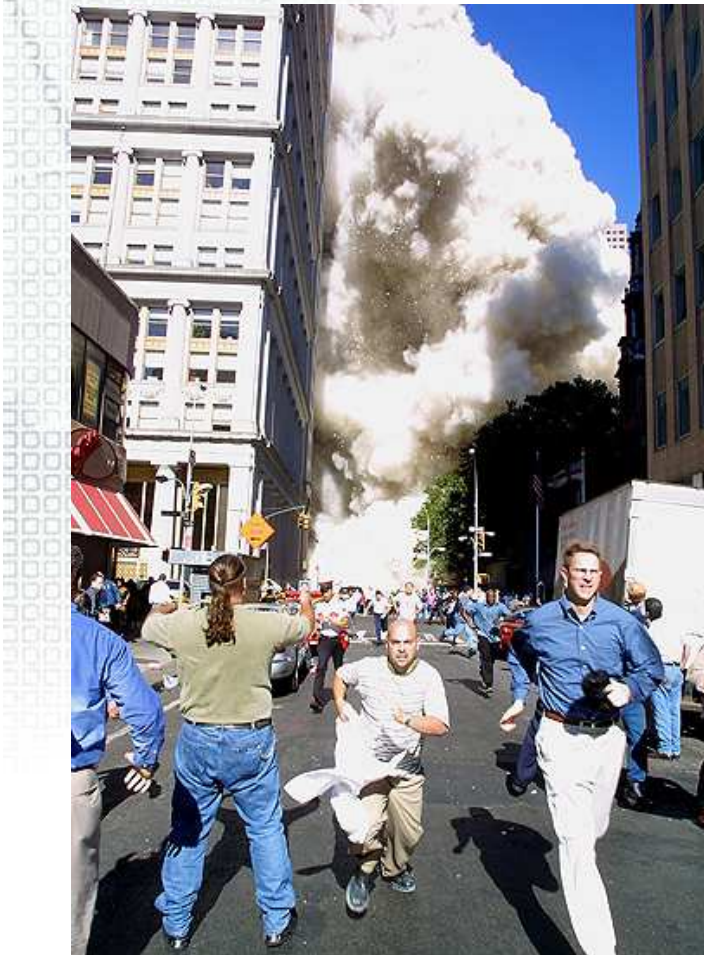
WTC. 11.02.2001

2973 ofiar

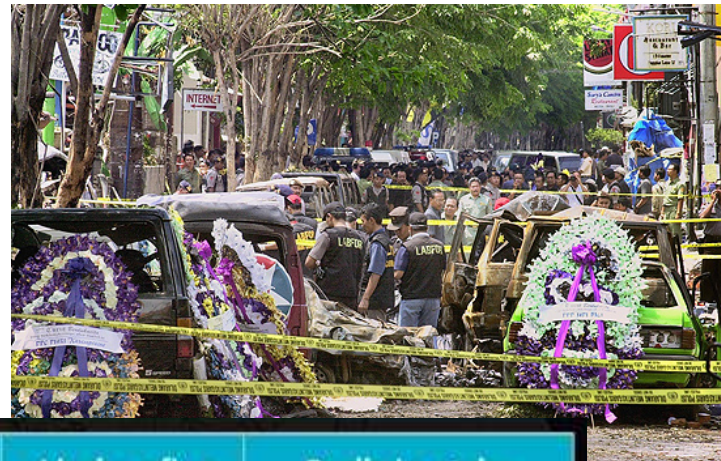

WTC. 11.09.2001

Atak na dyskotekę na wyspie Bali

Data	Miejsce	Opis zamachu	Liczba ofiar	Podłoże ataku
12 X 2002	Bali, Indonezja	zamach islamskich terrorystów w turystycznym kurorcie Kuta	200 ofiar śmiertelnych, ok. 240 rannych	święta wojna islamistów

Atak na dyskotekę na wyspie Bali

12.10.2002. Kuta. 202 ofiary

Moskwa. Teatr na Dubrowce

23.10.2002

Data	Miejsce	Opis zamachu	Liczba ofiar	Podłoże ataku
23–26 X 2002	Moskwa, Rosja	atak czecheńskich terrorystów na Centrum Teatralne na Dubrowce i akcja rosyjskiego oddziału specjalnego	170 ofiar śmiertelnych, w tym 41 terrorystów	element walki Czecheńców z Rosją

Moskwa. Teatr na Dubrowce

Madryt. 11.03.2003

Data	Miejsce	Opis zamachu	Liczba ofiar	Podłoże ataku
11 III 2004	Madryt, Hiszpania	cztery eksplozje na stacjach kolejowych w godzinach porannego szczytu	198 ofiar śmiertelnych, ponad 1500 rannych	święta wojna islamistów

Madryt. 11.03.2003

Zginęło 190 osób

Atak na szkołę w Białymostku

01.09.2004.339 ofiar w tym 158 dzieci

Bieślan

Egipt. Taba. 7.10.2004.

34 ofiary

Egipt. Sharm el Sheik. 23.07.2005.

88 zabitych

Londyn 7.07.2005

Data	Miejsce	Opis zamachu	Liczba ofiar	Podłoże ataku
7 VII 2005	Londyn, Wielka Brytania	wybuchy bomb w metrze i autobusach w godzinach porannego szczytu; zamachowcami byli młodzi (18-30 lat) Brytyjczycy pochodzenia pakistańskiego	56 ofiar śmiertelnych, 700 rannych, a 40 – ciężko rannych	święta wojna islamistów

Londyn 7.07.2005

Indie. Bombaj. 11.07.2006.

Data	Miejsce	Opis zamachu	Liczba ofiar	Podłoże ataku
11 VII 2006	Mumbaj, Indie	wybuch siedmiu bomb w pociągach i na peronach stacji kolejowych	200 ofiar śmiertelnych, ok. 700 rannych	konflikt między Pakistanem a Indiami
26 XI 2008	Mumbaj, Indie	seria zamachów terrorystycznych, m.in. na dwa duże hotele i centrum kultury żydowskiej	101 ofiar śmiertelnych, ponad 300 rannych	konflikt między Pakistanem a Indiami

Sri Lanka. 16.10.2006

Indie. 19.02.2007. Atak na pociagi

Oslo. Utaya

Data	Miejsce	Opis zamachu	Liczba ofiar	Podłoże ataku
22 VII 2011	Oslo, wyspa Utøya, Norwegia	dwa ataki dokonane przez jednego zamachowca; wybuch bomb w budynkach rządowych w Oslo; zastrzelenie młodych socjaldemokratów przebywających na wyspie Utøya	Oslo – 8 ofiar śmiertelnych, 15 osób odniosło obrażenia; wyspa Utøya – podczas blisko 1,5-godzinnej strzelaniny zginęło 69 osób, a 110 zostało rannych	względy ideologiczne (skrajnie prawicowe poglądy zamachowca)

Tikrit w Iraku

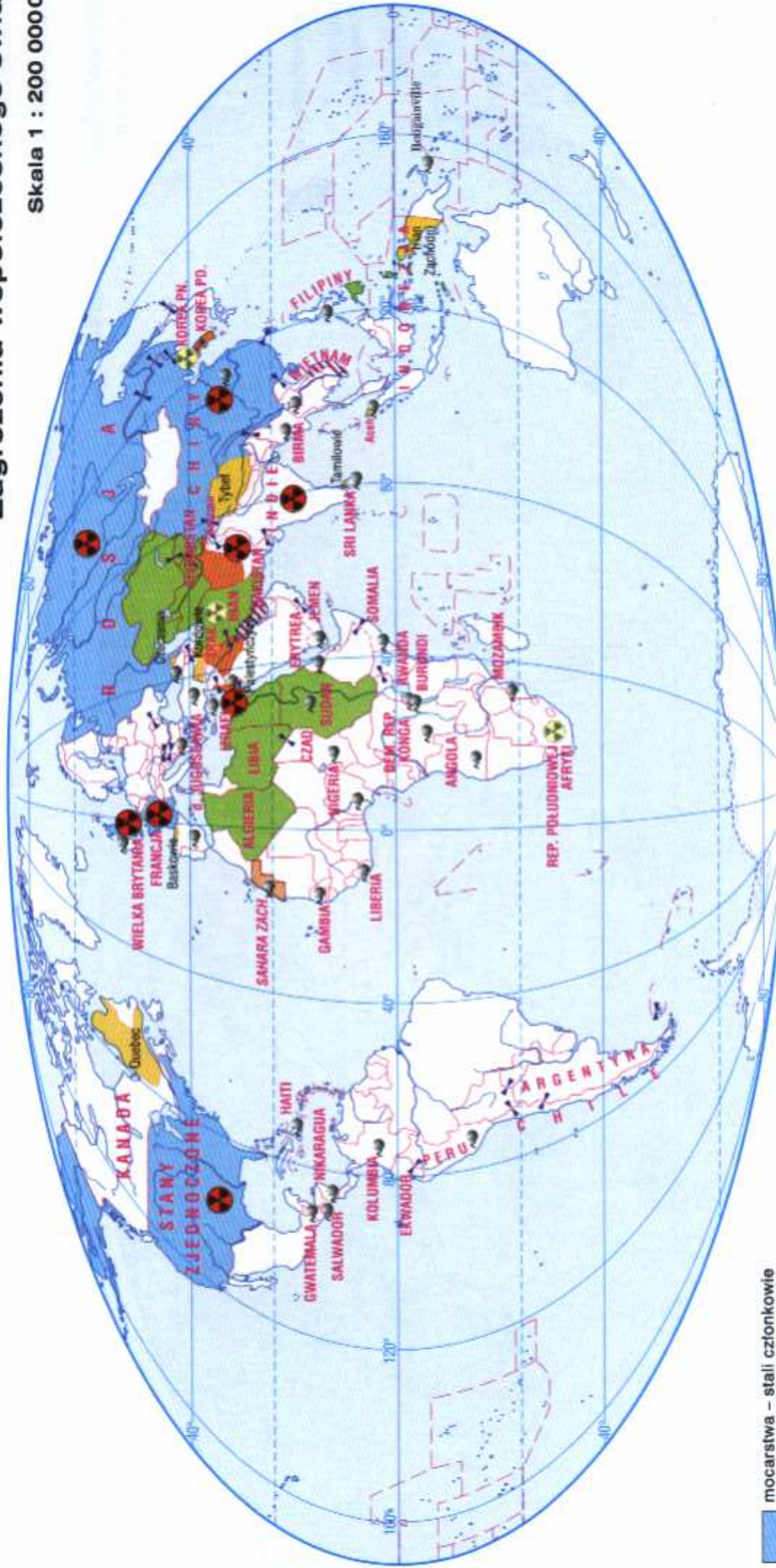

Data	Miejsce	Opis zamachu	Liczba ofiar	Podłoże ataku
18 I 2011	Tikrit, Irak	samobójczy atak bombowy w tłumie oczekujących na zaciąg do armii irackiej	66 ofiar śmiertelnych, ponad 100 rannych	walka z nowymi władzami ustanowionymi po zajęciu Iraku przez wojska amerykańskie

Zagrożenia współczesnego świata

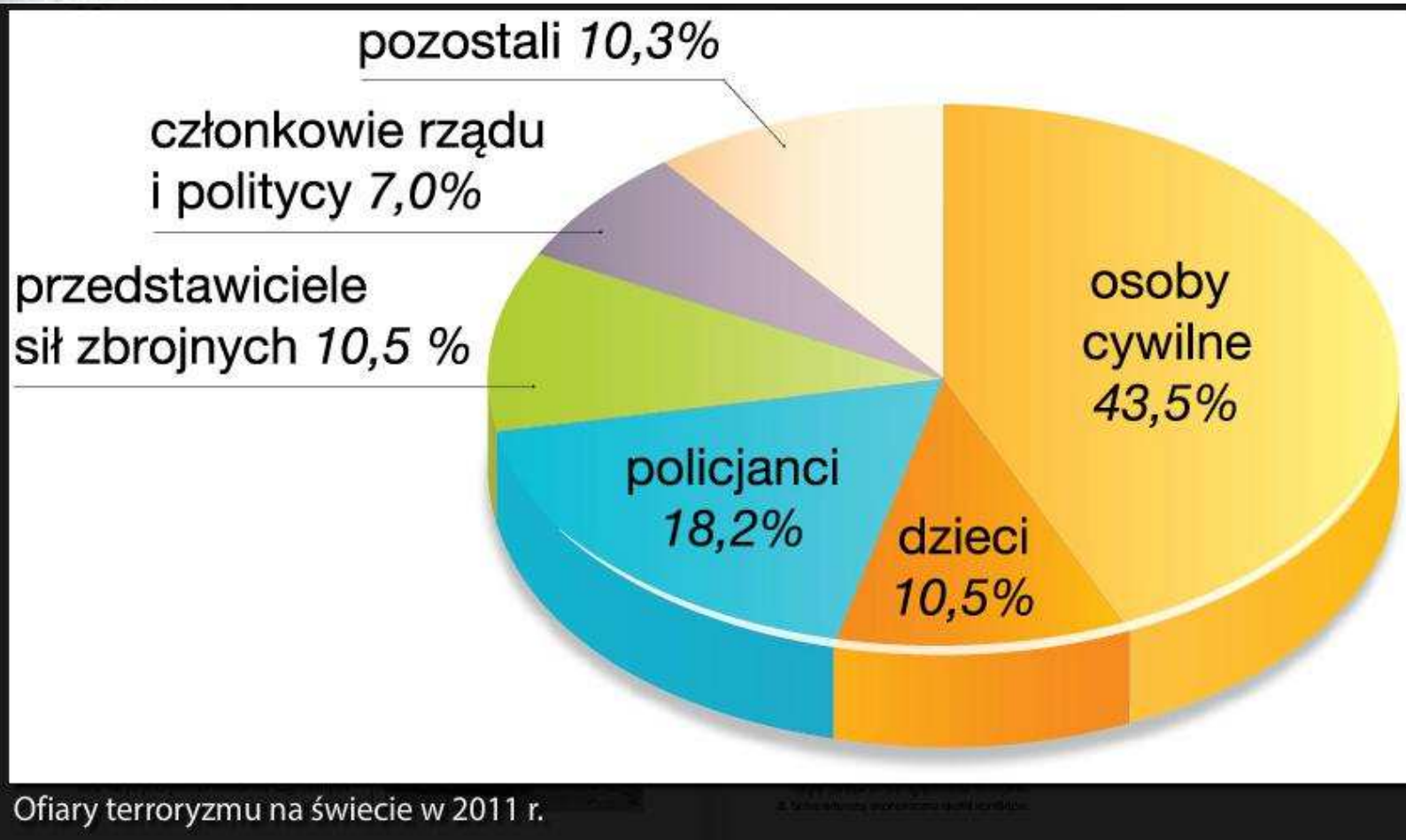
Skala 1 : 200 000000

- mocarstwa – stali członkowie Rady Bezpieczeństwa ONZ
- konflikty międzynarodowe
- dążenia niepodległościowe narodów
- zagrożenie ekstremizmem islamskim
- obszary skażone podczas działań wojennych
- kraje posiadające broń atomową
- kraje przypuszczalnie posiadające broń atomową
- spory graniczne i roszczenia terytorialne
- konflikty wewnętrzne (narodowościowe, religijne, rasowe, społeczno-ekonomiczne)

Ofiary terroryzmu w 2011

Izolacjonizm

- Kierunek polityki zagranicznej zakładający ograniczenie wszelkich stosunków z innymi krajami w imię obrony interesów i praw własnego narodu
- Izolacja może być narzucona z zewnątrz, kiedy społeczność międzynarodowa stosuje wobec określonego kraju blokadę lub embargo.
- Może też ona wynikać z polityki rządzących w danym kraju, którzy, kierując się przesłankami ideologicznymi, w otwarciu na świat dostrzegają zagrożenie bytu narodowego, jego podstaw etnicznych, kulturowych i gospodarczych oraz własnych interesów w celu utrzymania się przy władzy

Izolacjonizm

- Często ma miejsce w krajach rządzonych przez dyktatorów w celu ukrycia zbrodni przeciwko ludności przez instytucje rządowe
- Towarzyszą mu często hasła komunistyczne
- Politykę izolacjonizmu stosowały: ZSRR, Mozambik, Angola, Kambodża, Wietnam
- Obecnie: Kuba, Korea Północna, Liban, Afganistan

Korea Północna przykładem kraju izolowanego

Korea Północna jest najbardziej zmilitaryzowanym państwem świata, o czym świadczy np. znaczny odsetek obywateli pozostających w czynnej służbie wojskowej (ok. 20%). Międzynarodowa społeczność potępia podejmowane przez to państwo próby z bronią jądrową.

Patrz podręcznik strona 291.

LITERATURA

- Bibliografia
- *H. ARENDT, O przemocy. Nieposłuszeństwo obywatelskie*, przeł. A. Łagocka, W. Madej, Warszawa 1998.
- *Z. BAUMAN, Globalizacja i co z tego dla ludzi wynika*, przeł. E. Klekot, Warszawa 2000.
- *M. BORUCKI, Terroryzm. Zło naszych czasów*, Warszawa 2002.
- *H. FEIN, Genocide. A Sociological Perspective*, Londyn, Newbury Park, New Delhi 1993.
- *N. GURR, B. COLE, The new face of terrorism: threats from weapons of mass destruction*, London, New York 2000.
- *Ch.C. HARNON, Terrorism today*, London, Portland 2000.
- *B.M. JENKINS, Ludzie i organizacja*, w: J.F. Hoge Jr., G. Rose, 11 września 2001. *Jak to się stało i co dalej*, Warszawa 2001.
- *D.C. RAPOPORT, Terrorism*, w: L. Kurtz i zespół (red.), *Encyclopedia of violence, peace and conflict*, t. 3, Academic Press, 1999
- Rachwał T. *Oblicza Geografii 2*, Nowa Era, Warszawa 2013
- <http://stosunki-miedzynarodowe.pl/slownik/55-i/543-izolacjonizm>